

“Yeni Türk Lirasına Geçiş’ de”

Türk Muhasebe Sisteminde Olası Sorunlar ve Çözüm Yolları

Hüseyin Fırat

İSMMMO Başkan Yardımcısı

1.GİRİŞ

Ülkemizde uzun yıllar yüksek enflasyon ortamı hakim olmuş ve buna bağlı olarak, emisyon hacmi genişlemiştir.

Yıllar İtibari İle Enflasyon Oranları (1973 – 2004) TEFE

YILLAR	ORANLAR (%)	YILLAR	ORANLAR (%)	YILLAR	ORANLAR (%)
1973	20,75	1984	49,53	1995	65,6
1974	28,40	1985	41,63	1996	84,9
1975	10,75	1986	27,93	1997	91,0
1976	16,45	1987	36,77	1998	54,3
1977	26,30	1988	64,55	1999	62,9
1978	53,10	1989	62,3	2000	32,7
1979	69,50	1990	48,6	2001	88,6
1980	98,75	1991	59,2	2002	30,8
1981	35,45	1992	61,4	2003	13,9
1982	26,53	1993	60,3		
1983	29,73	1994	149,6		

Doğal olarak emisyon hacminin genişlemesi, bol sıfırlı para küpürlerinin basılması gereksinimi doğurmuş ve günümüzde en yüksek para küpürü olarak 20 Milyon TL'lik banknot dolaşımda kalmıştır. Yine buna bağlı olarak, yabancı paralarla ilgili kurlar milyon TL ile ifade edilir duruma gelmiştir.

1927'den Günümüze Tedavüle Sürülen Banknotlar

Tedavüle Çıkış Tarihi	Banknot TL	Tedavüle Çıkış Tarihi	Banknot TL
5 Aralık 1927	1	9 Mayıs 1988	20.000
5 Aralık 1927	5	15 Mayıs 1989	50.000
5 Aralık 1927	10	11 Kasım 1991	100.000
5 Aralık 1927	50	2 Ekim 1992	250.000
5 Aralık 1927	100	18 Mart 1993	500.000
5 Aralık 1927	500	16 Ocak 1995	1.000.000
5 Aralık 1927	1.000	6 Ocak 1997	5.000.000
2 Kasım 1981	5.000	5 Kasım 1999	10.000.000
25 Ekim 1982	10.000	5 Kasım 2001	20.000.000

Tüm bunların sonucunda, TL'den sıfır atılması ve YTL' ye geçiş gündeme gelmiş, bu konuda 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun YTL , kabul edilerek, 31.01.2004 tarih ve 25363 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Buna göre, 2005 yılının başından itibaren halen kullanılmakta olan TL'den altı sıfır silinerek YTL uygulamaya girecektir. Bu uygulamaya göre 2005 yılı boyunca çok sıfırlı TL ile az sıfırlı YTL birlikte işlem görecektir.

Bu çalışmanın amacı, kısaca yukarıda belirtilen yasal düzenlemeye bağlı olarak 2005 yılı başından itibaren yürürlüğe girecek olan YTL ile ilgili geçişin ülkemiz muhasebe mesleği ve muhasebe uygulamaları üzerinde yaratacağı sorunları ortaya koymak ve bu olası sorunlar ile ilgili çözüm önerileri geliştirmektir.

2. 5083 SAYILI KANUN VE YTL' ye GEÇİŞ UYGULAMASI ve ÜLKEMİZ MUHASEBE DÜNYASI

Yukarıda da değinildiği gibi, Türk parasının kaybolan itibarını yeniden tesis etmek, halkın ona olan inancını ve güvenini yeniden sağlamak, dolayısıyla düşürülen enflasyonla birlikte ekonomide psikolojik bakımdan olumlu bir ortam oluşturmak amacıyla uzun süredir tartışılan ancak bir türlü hayata geçirilemeyen "paradan altı sıfır atılması" na ilişkin olarak, 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun YTL, 31.01.2004 tarih ve 25363 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu kanuna göre; 01.01.2005 tarihinden itibaren Mevcut TL'den altı sıfır atılacaktır.

Yani 1.000.000 TL = 1 YTL

5.000.000 TL = 5 YTL

10.000.000 TL = 10 YTL

20.000.000 TL = 20 YTL

50.000.000 TL = 50 YTL

100.000.000 TL = 100 YTL (Yeni Türk Lirası) olacaktır.

Böylece tedavülde 6 farklı kupürde banknot olacaktır. Halen tedavülde bulunan 250 ve 500 bin liralık banknotlar tedavülden kalkacak, bu banknotlara karşılık madeni paralar tedavüle sürülecektir.

YTL banknotların; 1, 5, 10,20, 50 ve 100 YTL, Madeni Paraların; 1, 5, 10, 25, 50 Yeni Kuruş ve 1 Yeni Liradan oluşması planlanmıştır.

Yine böylece halen en yüksek 20 Milyon TL olan en yüksek küpürlü para birimi, 2005 yılı başından itibaren 50 YTL ve 100 YTL' nin uygulamaya alınması ile adeta 50 Milyon TL ve 100 Milyon TL şeklindeki küpürlü para birimleri uygulamaya alınmış olacaktır.

5083 sayılı Kanun uyarınca; 1.000.000 TL = 1 YTL olacaktır.

YTL' nin yanında, YKR (Yeni Kuruş) adı altında bir alt para birimi de öngörülmüştür.

1 YTL =100YKR olacaktır. Yarım yeni kuruş (YKR) ve üzerindeki değerler bir(1) yeni kuruşa tamamlanacak, yarım kuruşun altındaki değerler ise yok (sıfır) sayılacaktır. TL ile YTL arasındaki

değişimlerde yukarıda belirtilen bu değişim oranı esas alınacaktır. Anılan tarihten sonra kanun, işlem, yargı kararı, hukuki muamele, kıymetli evrak ve diğer belgeler ile ödeme ve değişim araçlarında TL'ye yapılan atıfların YTL 'ye yapılmış sayılacağı da belirtilmiştir.

Tedavülde bulunan TL banknotlar ile madeni paralar, 01.01.2005-31.12.2005 tarihleri arasında YTL banknotlarla ve yeni çıkarılacak madeni paralarla tedavül edecek olup, 2005 yılı içinde düzenlenecek tarife etiketlerde bütün mal ve hizmet bedellerinin her iki para birimi TL ve YTL cinsinden ayrı ayrı gösterilmesi mecburiyeti söz konusu olacaktır.

TL' den YTL geçiş de bir adaptasyon süreci yaşanacaktır. Bu süreç den sonra 5083 sayılı kanunun 1.maddesinde , Bakanlar kurulu aldığı yetki ile yeni ibarelerini kaldırmaya ve uygulamaya ilişkin esasları belirleme yetkisi almıştır. Bu yetki ile adaptasyon süreci sonunda yeni ibareleri kaldırılabilir.

TCMB, altı sıfırı atılmış YTL 'yi 1 Ocak 2005 'de tedavüle sürülmek üzere uzun süreden beri devam ettirdiği çalışmanın bütün hazırlıklarını tamamlamış bulunmaktadır.

Paradan 6 sıfır atılması aslında 2000 yılına geçiş de yaşanan ve dünyada fırtına koparan 2000 yılı problemi ile uygulanması gereken yönetsel ve proje kontrolleri açısından büyük benzerlik taşımaktadır.

Bunun için ilgili bütün taraflara önemli görevler düşmektedir. TL den sıfır atılması ve YTL geçiş sürecinde başta TCMB ve Hazine olmak üzere, Maliye Bakanlığı, SPK, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, TÜRMOB, Meslek Odaları, Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri, ticari kurum ve kuruluşlar kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarına önemli görevler düşmektedir.

Yeni Türk Lirası Kullanımında Özel Kesim Muhasebe Sisteminde Uyulacak Esaslar

a) 31.12.2004 tarihine kadar tüm belgeler TL üzerinden düzenlenecek ve muhasebe kayıtları TL üzerinden yapılacaktır. Bu belgeler ve muhasebe kayıtları aynen oldukları gibi muhafaza edilecektir.

b) 31.12.2004 tarihine kadar düzenlenen belgeler aynen muhafaza edilmekle birlikte açılış muhasebe kayıtları 01.01.2005 tarihinde yukarıda belirtilen değişim oranı esas alınarak YTL 'ye dönüştürülecek ve bu dönüştürülen tutarlar açılış maddesi olarak muhasebeleştirilecektir.

c) 01.01.2005 tarihinden itibaren düzenlenecek belgeler ve yapılacak muhasebe kayıtları sadece YTL ve Ykr üzerinden olacaktır. 2005 yılı boyunca her iki para biriminin de dolaşımda olması nedeniyle TL ve YTL 'nin veya her ikisinin birlikte kabul edilmesi durumu değiştirmemektedir. Ancak etiket ve tarife listeleri ise 2005 yılı boyunca her iki para birimi üzerinden ayrı ayrı gösterilecektir.

d) 01.01.2005 tarihinden önceki dönemlere ilişkin olmakla birlikte bu tarihten sonra düzenlenecek faturalar, verilecek beyanname ve bildirimlerinde YTL 'ye dönüştürülmesi ve YTL üzerinden düzenlenmesi ve hesaplara kaydedilmesi gerekmektedir.

Ancak 2004 yılı harcamalarından kaynaklanan ücretlilerde vergi indirimi uygulamasında vergi indirimine esas alınacak belgeler 2004 yılında yapılan harcamalara ait olacağından belgelerdeki para birimi TL olacaktır. 2004 yılında yapılan harcamalar karşılığında alınan belgelerdeki tutarlar ile azami indirim tutarının belirleneceği 2004 yılı vergi matrahı TL üzerinden belirtildiğinden 20.01.2005 tarihine kadar verilecek vergi indirimine ait bildirimler TL üzerinden doldurulacaktır. Ancak 01.01.2005 tarihinden itibaren ücretlerin YTL olarak ifade edilmesi ve mahsubunun aynı para birimi ile ifade edilen değerler oranında yapılabilecek olması nedeniyle, TL olarak hesaplanan vergi indirimi tutarı bildirim alan işveren tarafından YTL 'na çevrilerek Muhtasar Beyannamede mahsup konusu yapılacaktır.

e) İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler de 01.01.2005 tarihinden itibaren YTL 'ye göre defter tutacaklardır.

3.YTL 'ye GEÇİŞİN MUHASEBE UYGULAMALARINA ETKİSİ

YTL 'ye geçiş, öncelikli olarak muhasebe sistemlerini olumlu etkileyeceği gibi,uygulamada sorunları da ortaya çıkaracaktır.

3.1 Olumlu Etkileri

- Muhasebe kayıtları ve diğer işlemler bol sıfırlı ortamdan kurtularak, sonuçları daha kolay raporlanacak ve denetlenecektir.
- Elektronik cihazların kullanımı (Yazar kasa, POS makineleri, ATM) gibi daha pratikleşecektir.
- Rakamsal kapasiteleri düşük elektronik makineler düşük maliyetli revizyonla kullanıma kazandırılacaktır.
- Elektronik ortamda yapılan işlemler daha az zaman alarak daha hızlı sağlıklı ve kontrollü gerçekleşecektir.

3.2 Uygulamalar ,Ortaya Çıkacak Sorunlar ve Çözümleri

Paradan sıfır atılmasının öncelikli olarak muhasebe sistemlerini ve muhasebe sistemlerine para birimli girdi üreten sistemleri etkileyeceği açıktır.

Ancak işlevsellik bazında oluşmuş birbirinden ayrı departmanlarda (muhasebe bölümü için muhasebe uygulaması,stok takip bölümü için stok uygulaması vb.) süreç bazında tasarlanmış entegre uygulamalara geçmiş kurumlar ile finansal hizmet kurumları bu geçişte bir sorun yaşamaları durumunda tüm kritik faaliyetleri ile etkileneceklerdir.

Kurumların sistemleri uyumlu hale getirmesi ve geçiş sürecini iyi yönetebilmesi için uygulanması gereken en önemli kontroller yönetsel kontrollerdir

3.2.1 Dönüşüm Uygulamaları, Sorunu ve Çözümleri

01.01.2005 tarihinden itibaren muhasebe kayıtları, kayıtlarda esas alınacak belgeler YTL üzerinden düzenleneceğinden YTL olarak yapılacaktır. 31.12.2004 tarihine kadar muhasebe kayıtları eski TL üzerinden düzenlenmiş olacağından 01.01.2005 tarihinden sonraki açılış kayıtlarının YTL'na dönüştürülmesi gerekmektedir.

- Bu konuda kullanılan paket programlar yetersiz kalacağından dönüşümde sorunlar çıkaracaktır. Zaman geçirilmeden YTL uygun dönüşüm programları hazırlanmalıdır
- YTL 'ye uyum sağlanıncaya kadar belli tutarın üzerindeki işlemlerin onaylanabilmesi için gerekli sistemin oluşturulması gerekmektedir.
- Birim fiyatları 10.000 TL 'nin altında olan değerlerin YTL sisteminde birim fiyatlarının ifade edilmesinin mevzuat da mümkün olmamasıdır. Yani 1 YKR 'nin altında para birimi tanımlanmamıştır.
- Dönüşüm öncesi ve sonrası hesap bakiye raporlarının alınması veri yedeklerinin yapılması etik ve kanuni nedenlerden dolayı kurum nezdinde alacaklı veya borçlu hesabı bulunan taraflara hesap ekstrelerinin gönderilmesi ve mutabakat yapılması gereklidir.

Uygulamanın başlamasıyla birlikte TL ile YTL,YKR ve Yabancı para birimine dönüşümde sorunlar yaşanacaktır.

a) TL, YTL'ye dönüştürülürken bir milyon Türk Lirası bir Yeni Türk Lirası'na eşit kabul edilecektir. Bu dönüşüm 'paradan altı sıfır atılması' anlamına gelmekte ve halk arasında da böyle bilinmektedir. Ancak, 'paradan altı sıfır atılması' Ykr'nin ihmal edileceği anlamına gelmez. Ancak salt anlamda altı sıfır atılabilir, bir YTL'nin altındaki diğer rakamlar YKR olarak muhakkak dikkate alınır.

Örnek

TL		YTL		YKR		YTL ve YKR
1.000.000 TL	=	1 YTL	=	100 YKR	=	1 YTL, 0 YKR
1.250.000 TL	=	1,25 YTL	=	125 YKR	=	1 YTL, 25 YKR
250.000 TL	=	0,25 YTL	=	25 YKR	=	0 YTL, 25 YKR

b) YTL ve YKR, TL'ye dönüştürülürken bir Yeni Türk Lirası bir milyon Türk Lirası'na eşit kabul edilecektir. Yüz Yeni Kuruş bir Yeni Türk Lirası'na eşit olduğuna göre; yüz Yeni Kuruş bir milyon Türk Lirası'na veya bir Yeni Kuruş on bin Türk Lirasına eşit kabul edilecektir.

Örnek

YTL ve YKR		YKR		YTL		TL
1 YTL, 0 YKR	=	100 YKR	=	1 YTL	=	1.000.000 TL
1 YTL, 25 YKR	=	125 YKR	=	1,25 YTL	=	1.250.000 TL
0 YTL, 25 YKR	=	25 YKR	=	0,25 YTL	=	250.000 TL
0 YTL, 1 YKR	=	1 YKR	=	0,01 YTL	=	10.000 TL

c) YTL ve YKR, diğer para birimlerine dönüştürülürken döviz kurları esas alınacaktır. 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren T.C. Merkez Bankası ve diğer bankalar, özel finans kurumları ile döviz büfeleri vb. döviz kuru dönüşüm oranlarını açıklayacaklardır. Euro ve Dolar (ABD) kurlarının TL cinsinden bugünkü yaklaşık değerleri esas alındığında dönüşümler aşağıdaki gibi gerçekleşebilecektir:

Örnek (Döviz'den YTL'ye)

Döviz	TL	→	Döviz	YTL	→	Döviz	YTL
1 €	= 1.823.000 TL		1 €	= 1,82 YTL		1.000 €	= 1.820 YTL
1 \$	= 1.514.000 TL		1 \$	= 1,51 YTL		1.000 \$	= 1.510 YTL

Örnek (YTL'den Döviz'e)

TL		Döviz	→	YTL		Döviz	→	YTL		Döviz
1.000.000 TL	=	0,5485 €	→	1 YTL	=	0,5485 €	→	1.000 YTL	=	548,50 €
1.000.000 TL	=	0,6605 \$	→	1 YTL	=	0,6605 \$	→	1.000 YTL	=	660,50 \$

3.2.2 Yuvarlama İşlemleri Uygulamaları, Sorunu ve Çözümü

Ulusal para biriminin küçülmesi ile birlikte YKR den daha küçük parasal değerlerin hesaplanması ve dikkate alınması uygulamada sorunlara yol açabilecektir. Bu sorunlar genelde yuvarlama diye tabir edilen bir üst sayıya tamamlama veya dikkate almama yöntemiyle çözülmektedir. Ancak bu sefer yuvarlama etkisi olarak tabir edilen küçükte olsa bir parasal kayıp ve kazanç doğmaktadır. Uluslararası uygulamalarda yuvarlama işlemlerinde yarım kuruş ve üzerindeki parasal değerler bir üst sayıya tamamlanmaktadır.

Örnek

TL		YTL	Yapılan İşlem
1.259.000 TL	}	1,26 YTL	<i>Bir üst sayıya tamamlama</i>
1.258.000 TL			
1.257.000 TL			
1.256.000 TL			
1.255.000 TL	}	1,25 YTL	<i>Dikkate almama</i>
1.254.000 TL			
1.253.000 TL			
1.252.000 TL			
1.251.000 TL			
1.250.000 TL			

Bu amaçla daha önce gözden kaçan ve daha sonra 5228 sayılı kanunun 55 inci maddesine 13. fıkra ilave edilmiş ve ibare değişikliği ile sorunun çözümü hedeflenmiştir. Buna göre: "28/1/2004 tarihli ve 5083 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin; madde başlığında yer alan "değişim oranı" ibaresi "değişim oranı ve Yeni Kuruşa tamamlama"; ikinci fıkrasında yer alan "Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerde yarım Yeni Kuruşun üzerindeki değerler" ibaresi

"Türk Lirası değerlerin Yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Yeni Kuruş ve üzerindeki değerler"; "yarım Yeni Kuruş ve altındaki değerler dikkate alınmaz." ibaresi "yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmaz." şeklinde düzeltilmiştir.

3.2.3 Belgelemeye İlişkin Uygulamalar, Sorunlar ve Çözümleri

a) 5083 sayılı Kanununun 1 inci maddesinde yer alan ve 01.01.2005 tarihinde yürürlüğe girecek olan "Türkiye Cumhuriyeti'nin para birimi Yeni Türk Lirasıdır." Hükmünden dolayı, 01.01.2005 Tarihinden itibaren fatura, irsaliye, makbuzlar, senetler, çekler v.b. tüm muhasebe belgeleri sadece yeni Türk lirası cinsinden düzenlenecektir..

Ancak etiket, liste ve fiyatlarda her iki para birimi ayrı ayrı kullanılmaya devam edilecektir. Bu durumun kayıtlarda karışıklık yaratması mümkündür.

Bu durum, müşteri ile mükellef arasında da karışıklık yaratabilir.

Her iki problemin çözümü eğitime bağlıdır.

b) 1.1.2005 tarihinden önceki bir işlem nedeniyle, Vergi Usul Kanunundaki sürelerle ilişkin hükümlere uyulması şartıyla, bu faturayı 2004 yılı hesaplarına intikal ettirebilmek için 2004 yılı hesaplarını kapatmamış olması gerekir. 2005 Yılından önceki döneme ait olup zamanında düzenlenmemiş ve 2005 yılı içinde düzenlenecek bütün belgeler YTL'ye göre düzenlenecektir. Bu belgelerde hataya meydan vermemek için para birimi mutlaka gösterilmeli ve açıklama bölümlerinde 2004 yılı için içerdiği değer açıklanmalı ve dönüştürme hesaplaması da yapılmalıdır.

2004 yılı hesaplarını henüz kapatmayan mükellefler 2004 yılına ilişkin olmasına rağmen 1.1.2005 tarihinden sonra alınan ve YTL üzerinden düzenlenmiş faturadaki tutarları TL birimine dönüştürürken dönüşüm işleminin tersini yapmalıdır. Diğer bir anlatımla YTL üzerinden düzenlenmiş fatura tutarları 1 milyon ile çarpılarak TL'ye dönüştürülecek ve hesaplara intikal ettirilecektir. Diğer yandan 31/12/2004 tarihinden önce satılan malların 01/01/2005 tarihinden sonra iade edilmesi halinde faturadaki tutarlar YTL'ye dönüştürülerek hesaplara alınacak ve düzenlenecek iade faturaları YTL para birimi üzerinden düzenlenerek muhasebeleştirilecektir.

c) 2004 mali yılına ilişkin olarak düzenlenecek olsa bile, beyan ve ödemesi 1 Ocak 2005 tarihinden sonra yapılacak olan KDV, Muhtasar, Geçici Vergi ve Kurumlar Vergisi beyannamelerinde gösterilecek tutarların YTL'ye dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu dönüştürmede toplam tutarın YTL cinsinden ifade edilmesi yeterli bulunurken ayrıntılarının ayrı ayrı YTL'ye çevrilmesi suretiyle toplamın bulunmuş olması durumunda bunun da geçerli olduğu belirtilmektedir. KDV'nin hesaplanmasında kolaylık sağlamak amacıyla faturalarda gösterilen aynı oranda vergilendirilen mal yada hizmetler için KDV teker teker değil toplam matrahları üzerinden hesaplanabilecektir. Farklı orana tabi mal ve hizmetlerin aynı faturada gösterilmesi halinde KDV her bir oranın matrah toplamı dikkate alınarak hesaplanacaktır. Ancak ÖTV 'de; uygulamasından farklı olarak, ÖTV kapsamına giren mallar için düzenlenen fatura veya fatura yerine geçen belgelerde her bir mal için ayrı ayrı ÖTV hesaplanması gerekmektedir.

Muhtemel olabilecek bir hatayı önlemek açısından ve sadece 2005 yılı için, eski - yeni beyanname ve bildirgeler her iki para biriminden ayrı ayrı yapılarak her bir dönüşüm ayrı ayrı kontrol edilmelidir.

d)Çalışanların 2004 yılı vergi iadesi için biriktirdiği belgeler eski TL şeklinde olduğundan çalışanlar vergi iade zarfını yine TL olarak dolduracaktır. Şirket alınan vergi iade zarflarını bildirim hesaplarken YTL'ye dönüştürecektir.

e)1 Ocak 2005 tarihinden itibaren, verilecek çek karneleri üzerinde para birimi olarak YTL yazacaktır.Bankalardaki hesaplar 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren YTL'ye çevrileceğinden önceden TL olarak düzenlenmiş çek 1 Ocak 2005 tarihinden sonra ibraz edildiğinde YTL 'ye çevrilerek ödenecektir. Çekler 1 Ocak 2005 tarihinden sonra Bankalar arası Takas Odalarında da YTL 'ye çevrilmiş olarak işlem görecektir.1 Ocak 2005 tarihinden önce, YTL olarak düzenlenen bir çekin, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren ibraz edilmesi durumunda, yürürlükte olmayan bir para birimi üzerinden keşide edilemeyeceğinden, çek geçersiz sayılacaktır.1 Ocak 2005 tarihinden itibaren, senetler YTL olarak işlem görmeye başlayacaktır.Çek üzerinde yer alan para biriminin, müşteri imzası ile değiştirilmesi çeki geçersiz hale getirmemektedir. Bu nedenle, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren, keşideci tarafından, eski çek koçanı üzerinde rakam ve yazıyla belirtilen tutar alanlarının, YTL 'ye göre üzerinin çizilip paraflanmasına ve çekin YTL olarak keşide edilmesinde hukuken bir sakınca yoktur.1 Ocak 2005 tarihinden önce veya sonra keşide edilen çeklerin nasıl işlem göreceğine dair aşağıda örnek bir tablo bulunmaktadır.

f)01 Ocak 2005 tarihinden itibaren EFT, havale v.b. tüm işlemler YTL olarak yapılacaktır. 1 Ocak 2005 tarihinden ileri tarihli ve TL olarak verilen emirler, 1 Ocak 2005 tarihinde YTL 'ye dönüştürülecek ve işlem YTL olarak gerçekleştirilecektir. Bu tür ileri tarihli emirlerin YTL 'ye dönüştürülmesi için mudiler tarafından herhangi bir işlem yapılmasına gerek yoktur.

g)Tüm TL Kredilerin riskleri ve limitleri 1 Ocak 2005 tarihi itibariyle kanundaki dönüşüm oranı esas alınarak YTL'ye dönüştürülecektir. Bu dönüşüm işlemi herhangi bir faiz, komisyon, masraf, vergi, resim, harç vs. doğurmayacaktır.

Tüketici Kredilerinin Ödeme Planları ve Sözleşmeler :

Kanunun 3. maddesinde "Türk Lirasına veya liraya yapılan atıflar, 2. maddede belirtilen değişim oranında Yeni Türk Lirasına yapılmış sayılır" denmektedir. Bu nedenle, 1 Ocak 2005 tarihinden önce verilmiş olan kredilerin ödeme planlarının ve sözleşmelerinin YTL cinsinden yeniden düzenlenmesine gerek yoktur.

Teminat Mektupları:

Kanunun 3. maddesi gereğince, Türk Lirasına veya Liraya yapılan tüm atıflar, 2. maddede belirtilen değişim oranında Yeni Türk Lirasına yapılmış sayılır. Bu nedenle 1 Ocak 2005 tarihinden önce TL cinsinden düzenlenmiş Teminat Mektupları'nın değiştirilmesine gerek yoktur.

Genel Kredi Sözleşmeleri:

Kanunun 3. maddesi gereğince, Türk Lirasına veya Liraya yapılan tüm atıflar, 2. maddede belirtilen değişim oranında Yeni Türk Lirasına yapılmış sayılır. Bu nedenle 1 Ocak 2005 tarihinden önce TL cinsinden düzenlenmiş Genel Kredi Sözleşmelerinin yenilenmesine gerek yoktur.

Kredi İşlemleri:

31 Aralık 2004 tarihi de dahil olmak üzere bu tarihe kadar gerçekleştirilen tüm TL kredi kullandırmaları, kredi taksidi geri ödemeleri, faiz, komisyon, masraf, vergi, resim, harç vs. tahsilatları TL cinsinden yapılacak, dekontlar TL cinsinden düzenlenecektir.

1 Ocak 2005 tarihi de dahil olmak üzere bu tarihten başlayarak tüm TL kredi kullandırmaları, kredi taksidi geri ödemeleri, faiz, komisyon, masraf, vergi, resim, harç vs. tahsilatları YTL cinsinden yapılacak, dekontlar YTL cinsinden düzenlenecektir.

31.12.2004 Devre Sonu Faizleri:

31 Aralık 2004 tarihinde, TL bazındaki kredilerden alınması gereken tüm devresonu faiz, komisyon, masraf, vergi, resim, harç vs. TL cinsinden alınacaktır.

3.2.4 Muhasebe Kayıtlarına İlişkin Uygulamalar, Sorunlar ve Çözümleri

a) 5083 sayılı Kanunun 6 maddesinin (b) fıkrası gereğince 01/01/2005 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan 1 inci maddesinde yer alan ve "Türkiye Cumhuriyeti'nin para birimi Yeni Türk Lirasıdır." hükmüne istinaden özel hesap dönemine sahip mükellefler de diğer mükellefler gibi 01/01/2005 tarihinden itibaren belgelerini YTL olarak düzenlemek ve tutmak zorunda oldukları defter kayıtlarını da YTL para biriminden yapmak zorundadırlar.

Bu mükelleflerin, sadece 31/12/2004 tarihine özgü olarak hesap dönemlerinin bu tarihte bittiği kabul edilmelidir. 01.01.2004'den özel hesap dönemi başına kadar olan tarihe kadar olan dönem ayrı bir dönem kabul edilmelidir. Bu dönemde, genel olarak yaptığımız açıklamalarımızda yer alan görüşler doğrultusunda kayıt yapmalıdırlar. Bu tarihten sonra özgün özel hesap dönemlerine göre kayıtlarını tutmaları sağlanmalıdır.

2005 Yılı muhasebe açılış kayıtlarında düzeltmelerden sonra ortaya çıkacak yuvarlama farklarının olumlu farkları 679 Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar hesabına, olumsuz farkları 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar hesabına aktarılmalıdır.

b) YTL 'ye dönüştürme işlemine varsa ana hesabın alt hesaplarını oluşturan muavin hesaplardan başlanması gerekmektedir. Bu şekilde ana hesap toplamına ulaşılabilecektir. Toplam tutarın çevrilmesi halinde bulunacak tutar ile alt hesapların daha sonra ayrı ayrı çevrilmesi halinde bulunacak tutarlar toplamı yuvarlamalar nedeniyle eşit olmayabilecektir. Bu nedenle başlangıçta alt hesapların tek tek Yeni Türk Lirasına çevrilmesi suretiyle bulunan toplam tutarlar muhasebeleştirilmelidir.

c) Amortismanlar hesaplarında hata yapmak mümkündür. Düzeltme işlemi, sabit kıymetlerde, amortismanlarda ve yeniden değerlendirme kalemlerinde ayrı ayrı yapılmalıdır.

d) Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (ATİK) TL birimindeki değerleri YTL'na dönüştürülürken her bir iktisadi kıymet için ayrı ayrı dönüşüm işlemi yapılacaktır. Aynı şekilde bu iktisadi kıymetlerin birikmiş amortismanları da ayrı ayrı YTL'na dönüştürülecektir.

Örnek:

(Y) İşletmesinin 31/12/2004 tarihi itibarıyla 255 Demirbaşlar ve 257 Birikmiş Amortismanlar hesabı aşağıdaki gibidir.

		Borç	(TL)
255	Demirbaşlar	3,522,476,100.00	
255 01	Mobilya Takımı	2,267,712,300.00	
255 02	Bilgisayar	1,254,763 800.00	
		Alacak	(TL)
257	Birikmiş Amortismanlar	1,611,580,140.00	
257 01	Mobilya Takımı	1,360,627,380.00	
257 02	Bilgisayar	250,952,760.00	

(Y) İşletmesinin 01/01/2005 tarihi itibarıyla 255 Demirbaşlar ve 257 Birikmiş Amortismanlar hesabı aşağıdaki gibi olacaktır.

		Borç	(YTL)
255	Demirbaşlar	3.522,47	
255 01	Mobilya Takımı	2.267,71	
255 02	Bilgisayar	1.254,76	
		Alacak	(YTL)
257	Birikmiş Amortismanlar	1.611,58	
257 01	Mobilya Takımı	1.360,63	
257 02	Bilgisayar	250,95	

e) Bilanço ve Gelir Tablolarının karşılaştırmalı olarak (önceki dönem - cari dönem) düzenlenmesindeki amaç göz önüne alındığında 2004 Mali Yılı işlemlerine ilişkin olarak düzenlenen ancak, 1 Ocak 2005 tarihinden sonra verilmesi gereken Gelir ve Kurumlar Vergisi Beyannameleri ekinde yer alan karşılaştırmalı Bilanço ve Gelir Tablolarında YTL cinsinden düzenlenmeleri gerekecektir.

13 sıra no 'lu MSUGT yabancı para kasasında bulunan döviz cinsi değerlerin TL tutarlarının 2005 tarihinden itibaren YTL 'ye dönüştürülmesinde nasıl bir yol izleneceği yer almamaktadır. Dönüşümde TL mi esas alınacaktır, yoksa dövizin kendisi mi konusuna açıklık getirilmelidir. Kanaatimizce döviz cinsi değerlerin dönüşümünde dövizin kayıtlardaki TL karşılığı değil dövizin bizzat kendisi esas alınmalıdır. Ayrıca dönüşümler sonucunda eğer fark varsa ortaya çıkan fark kambiyo gelir veya gider hesaplarında mı yoksa olağandışı gelir ve kar veya gider ve zarar hesaplarında mı muhasebeleştirileceği hususu da açıklığa kavuşturulması gereken bir konudur.

f) Amortisman süresi dolmuş ve kayıtlarda 1 TL iz bedelle bırakılan varlıkların hesaplarda tutulmasının eski para birimi karşılığı 1.000.000 TL olacaktır. Burada yapılacak işlem, kayıtlardaki eski 1 TL yerine 1 YKR (yeni kuruş=0.01 YTL) olarak hesaplara geçerek sadece para birimini değiştirmek gerekmektedir.

g) 2005 Yılında her iki para birimi de tedavülde olacağından kasada bulunan paraların hangi hesapta ve nasıl takip edileceği önem kazanmaktadır. Kasa hesabında iki alt hesap açılmalıdır. YTL ve eski TL olarak tutulanlar ayrı ayrı kaydedilmelidir. Muhasebe paket programlarının kasa hesaplarında eski TL den YTL 'ne dönüşüm yapacak bir otomatik hesaplama motoru bulunmalıdır. Eski TL olarak kasada yer alan para hesaba girildiğinde YTL olarak kayda alınmalı ancak, hesabın açıklamasına otomatik olarak eski TL tutarı yazılmalıdır.

Tebliğ taslağında TL ve YTL dönüşümleri için excel tabloları önerilmektedir. Ayrı bir excel programının kullanılmasını muhasebenin "tam açıklama" ilkesine ve muhasebe kayıtlarının bütünlüğüne aykırı olacağından sakıncalı görüyoruz.

h) Çek ve senetlerde dönüşüm her bir çek ve senet için ayrı ayrı yapılmalıdır. Çünkü çek ve senetler ayrı ayrı işlem görecektir. Topluca yapılırsa yeni farklar çıkacaktır.

Örnek:

(Y) İşletmesinin 31/12/2004 tarihi itibarıyla 101 Alınan Çekler ve 121 Alacak Senetleri hesapları aşağıdaki şekildedir:

		Borç	(TL)
101	Alınan Çekler	827,728,200.00	
101 01	Portföydeki Çekler	500,443,200.00	
101 02	Tahsildeki Çekler	327,285,000.00	
		Borç	(TL)
121	Alacak Senetleri	14,905,842,500.00	
121 01	Portföydeki Senetler	13,390,417,500.00	
121 02	Tahsildeki Senetler	1,515,425,000.00	

(Y) İşletmesinin 01/01/2005 tarihi itibarıyla 101 Alınan Çekler ve 121 Alacak Senetleri hesapları aşağıdaki gibi olacaktır:

		Borç	(YTL)
101	Alınan Çekler	827,73	
101 01	Portföydeki Çekler	500,44	
101 02	Tahsildeki Çekler	327,29	
		Borç	(YTL)
121	Alacak Senetleri	14.905,85	
121 01	Portföydeki Senetler	13.390,42	

i) YTL' ye geçişte karşılaşılabilecek sorunlardan birisi de; 2004 yılında TL olarak ifade edilebilen ancak YTL 'na göre kuruş olarak gösterilen tutarlarla ilgilidir. Hesaplarda YTL 'den sonra kuruş bölümünde ayrıntıya inilecek iki hane olmalıdır. Özellikle maliyet tutarlarının küçük rakamlarının bile önemli olduğu işletmelerde kuruş hanelerinin sayısı önem arz etmektedir.

i) Mevcut çoğu şirketin sermayesi itibari değeri 1000 TL hisselerden oluşmaktadır. Sermaye hesabı muhasebe kayıtlarında tek kalem olarak gösterileceğinden bir sorun yoktur. Ancak yapılacak genel kurullarda 1000TL'nin nasıl ifade edileceği önemli bir sorun olabilir. Burada yapılabilecek şey; Özellikle genel kurul evraklarının eski ve yeni para birimi üzerinden ayrı ayrı hazırlanması ve hazırlanmış cetvelinde ne kadar gerekiyorsa noktadan sonra hane yürütülmesidir. Bir başka nokta ise ilk genel kurulda karar alarak hisse değerlerini en az 10.000 veya 100.000 TL'ye çıkarmaktır. Bu durumda bir hissenin değeri 1 veya 10 YKR olarak gösterilebileceğinden sorun ortadan kalkacaktır.

İşletmeler, 1 YKR altında itibari değerlere sahip hisse senetlerini 1 YKR (iz bedeli) tutarına ulaşana kadar Nazım Hesaplarda izleyebilirler.

j) Hazırlanacak listelerde, bilgisayar programlarında, yapılacak bütün işlerde YTL'den sonra kuruş için 2 (iki) hane açılmalıdır. Mevcut bilgisayar programlarında kuruş yoksa şimdiden gerekli değişiklikler yapılmalı alt yapı oluşturulmalıdır.

k) Maliyeti veya fiyatı yarım kuruşun altında bulunan mallarda sorun yaşanacaktır. Ancak birim fiyatları 1 Ykr 'nin altında kalan mallarda yuvarlama mecburiyeti yoktur. Bu malların birim maliyet veya fiyatları maliyet muhasebesi hesaplarında veya fiyat bildirimlerinde arzu edildiği gibi gösterilebilecektir. Ancak, birim fiyatları kullanılarak ulaşılan toplam tutarlar noktadan sonra en fazla 99 kuruş, en az 1 kuruş olarak, hesaplara alınacak ve fatura düzenlenecektir. 99 Ykr 'nin üzeri 1 YTL olarak olurken, 1 Ykr'nin altı ise dikkate alınmayacaktır.

3.2.5 Yazar Kasa Uygulaması, Sorunu ve Çözümleri

Yazar kasalar, YTL 'ye geçişte özellikle perakende satış yapanlar için sorun oluşturacaktır. Maliye Bakanlığı, buna ilişkin "60 no'lu Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliği" yayınlamak üzere çözüm getirmeye çalışmıştır. Bu tebliğ ışığında, karşılaşılabilecek sorunları çözüm yolları şöyle olacaktır:

Ödeme Kaydedici Cihazların (YTL) Ve (YKR) Ye Göre İşlem Yapacak Şekilde Düzenlenmesi

a) Ödeme kaydedici cihaz üretici veya ithalatçıları, Maliye Bakanlığından gerekli izni aldıktan sonra, daha önce onaylananlar da dahil olmak üzere tüm ödeme kaydedici cihazlarını YTL ve Ykr ye göre işlem yapacak tarzda düzenleyeceklerdir.

b) Düzenleme işlemleri en geç 31.3.2005 tarihine kadar tamamlanmış olacaktır.

c)Düzenlemeler, yetkili servisler aracılığıyla cihazların dışarıdan tuşlarına basılarak programlama mühürü, sökülerek parça yada program ilavesi yapma veya mali hafızayı değiştirme vb. şekillerde gerçekleştirilecektir.

d)Söz konusu düzenlemede TL bilgileri; son Z raporunun tarihi ve numarası ile toplam hasılat ve katma değer vergisi tahsilatı itibarıyla X, Z ve mali hafıza raporlarının altında belirli bir ayrıla gösterilecek, YTL bilgileri bu tutarlara dahil edilmeyecektir. Cihaz düzenlendikten sonra YTL bilgileri kendi arasında toplanarak iletilecektir. Diğer bir ifade ile ödeme kaydedici cihaz mali hafızasında TL ve YTL bilgileri birbiriyle toplanmadan ayrı toplamlar itibarıyla görülecektir.

e)Yetkili servisler tarafından gerçekleştirilecek düzenlemeler, müdahale tarihi de belirtilmek suretiyle cihaz ruhsatnamesine işlenecektir. Yetkili servisler ayrıca mali hafıza tespitleri ile ilgili olarak (mali hafıza değişsin veya değişmesin) 9 Seri No.lu Genel Tebliğ ekinde yer alan bilgi formunu düzenleyerek 15 gün içinde mükellefin bağlı olduğu vergi dairesine göndereceklerdir.

f)Ödeme kaydedici cihazların 2004 yılı içerisinde, 01.01.2005 tarihinden itibaren ikinci bir teknik müdahaleye gerek kalmaksızın YTL ye göre işlem yapacak tarzda düzenlenmesi de mümkün bulunmaktadır. Bu şekilde düzenlenen cihazlar 31.12.2004 tarihine kadar TL ye göre, 01.01.2005 tarihinden itibaren ise YTL ye göre fiş verecek şekilde kullanılacaktır. Cihazları yukarıda belirtildiği gibi düzenlenen mükellefler, 01.01.2005 tarihinden itibaren satışlarında müşteriler ödemeyi hangi parayla TL, YTL, YKR yaparlarsa yapsınlar, kayıt ve belge verme işlemlerini YTL ve YKR ye göre gerçekleştireceklerdir.

g)Uygulamanın başladığı ayda, ödeme kaydedici cihaz hafızasında TL bilgilerinin de olması halinde, o aya ait katma değer vergisi beyannamelerine eklenecek mali hafıza raporlarında, TL ve YTL bilgileri ayrı ayrı gösterilecektir. Takip eden aylara ilişkin mali hafıza raporlarında ise eskiden olduğu gibi aylık ve genel toplamlar yer alacaktır.

h)Mükellefler, düzenleme işlemi gerçekleşinceye kadar yapacakları satışları ile ilgili olarak, ödeme hangi parayla yapılırsa yapılsın cihazlarına TL kaydı yapacaklar ve dolayısıyla ödeme kaydedici cihaz fişi üzerinde de TL yer alacaktır. Anılan mükelleflerin söz konusu faaliyetlerinde YTL üzerinden 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre fatura veya perakende satış vesikalarını kullanmaları da mümkündür.

ı)Anılan mükellefler, yeni cihaz aldıktan sonra düzenlenemeyen eski cihazlarını 30.06.2005 tarihine kadar bu tebliğin 4. bölümünde açıklanan esaslar çerçevesinde hurdaya ayıracaklardır.

3.2.6 İdari Sorunlar ve Çözüm Yolları

Bu bölümde, Maliye Bakanlığı bünyesinde yapılması gereken hazırlıklara değinmek istiyoruz:

a) Bilgisayar Yazılımları ile ilgili değişiklikler zamanında yapılmalıdır:Özellikle son yıllarda, Maliye Bakanlığı bünyesinde, mükelleflerin sınıflandırılması, gözlenmesi, bilgilerin depolanmasına ilişkin çalışmalar önemli aşamalar kaydetmiştir. Bu bilgilerin YTL 'ye geçiş aşamasında karşılaştırılabilir şekilde kullanılması için otomatik olarak dönüştürülmesini sağlayacak programlar geliştirilmelidir.

b) Personel en kısa zamanda eğitime alınmalıdır.

c) Bankalar kanalıyla yapılan vergi ödemeleri için bankalarla aynı anda uyumlu bir şekilde YTL 'ye geçiş sağlanmalıdır. Bu noktada, EFT, teminat mektubu işlemleri gibi hususlarda tam uyum sağlanmalıdır.

d) YTL konusunda yapılan düzenlemeye paralel olarak TTK, Vergi Kanunlarında ve diğer Kanunlarda gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

e) Vergi tahsilatı yapan vezneler, YTL 'nin fiziksel özellikleri konusunda eski-yeni paranın ayrımını yapabilecek şekilde eğitilmelidir.

f) Tahsilat ve tahakkuk işlemlerinin YTL cinsinden kaydedilmesini sağlayacak yazılımlar en kısa zamanda oluşturulmalıdır.

g) Özellikle TL'nin ve YTL 'nin aynı anda tedavülde olması tüm tahsilat ve tahakkukların YTL cinsinden ifade edilmesini daha da önemli hale getirmektedir. Vezneler eğer müşteriden 100.000.000 TL tahsil ettiyse bunu "geçiş hesapları" veya "dönüşüm hesapları" kullanarak YTL 'ye dönüştürmeli, 100 YTL olarak kaydını tutmalıdır. Sistemde hem TL hem de YTL 'leri takip edebilecek bir alt yapıya sahip olmalıdır. Gün sonunda TL olarak ve YTL olarak şu kadar miktar fiziksel kupürüm var diyebilecek bir sistemin kullanılıyor olması yararlı olacaktır. Yasal kayıtların tamamen YTL olarak tutulması gerekmektedir. Fiziksel bakiye ile kaydi bakiyenin mutabakatı mutlaka sağlanmalıdır.

h) Maliye Bakanlığı, 31.12.2004 akşamı itibariyle mükelleflere ilişkin tüm hesap bakiyelerini bir kerede YTL 'ye dönüştürmelidir. 1.1.2005 tarihinde mükellefe vergi dairesine gelip de 1.000.000 TL şeklinde bir vergiyi ödemek isterse, bu miktarın önce bir "Geçiş Hesabı"na aktarılması, daha sonra oradan dönüşüm kurundan YTL'ye çevrilip muhasebe kayıtlarına aktarılması gerekecektir. Gün sonunda ise örneğin "kasa hesabı" kapatılırken de bu geçiş hesabı ile fiziksel olarak elde bulunduran eski TL'ler eşitlenmesi gerekecektir.

i) Vergi borçlarında yuvarlama işlemlerine ilişkin esaslar, Kanununun 2. Maddesinde belirlenmiştir. Kusuratlardan lehte ya da aleyhte olabilecek unsurlar içerdiği, kusuratlarda gelirin vergiden muaf, giderin ise kanunen kabul edilen gider sayılması gerekmektedir.

j) Bakanlığın olağanüstü durum planını şimdiden yapması gerekmektedir. Hatta, manuel işlem yapılmasına varıncaya kadar tüm işlemlerin düşülmesi gerekmektedir.

j) Vergi dairelerinde mükellefin işlemleri yapılırken eskiye dönük mutabakat için mükelleften istenecek belge ve evraklar konusunda fazla bürokrasiye sapılmamalıdır.

k) 31.12.2004 akşamı YTL 'ye dönüşüm işlemi yapılacaktır. Dönüşüm sırasında mükellef geçiş hesaplarının kullanılması faydalı olacaktır. Çünkü, geçici hesap kullanılmaması durumunda yapılan işlemi izlemek veya bir hata durumunda sorunu tespit etmek mümkün olmayabilecektir. Bu nedenle geçici hesap kullanılması bir zorunluluk olarak görülmektedir.

l) Taslakta, yarım yeni kuruşun altında vergilerin dikkate alınmayacağı ifade edilmiş olup, bu husus Maliye Bakanlığınca daha sonra duyurulacaktır. Bu çerçevede, herhangi bir vergi borcu yarım yeni kuruş veya altı çıkarsa müşteriden tahsil edilmemesi ve hesaplanmaması gerekmektedir.

3.2.7 Diğer Uygulamalar, Ortaya Çıkabilecek sorunlar ve çözümleri

a) Geçmiş yıllarla değişik alanlarda karşılaştırmalı olarak yapılacak istatistiksel veri çalışmalarında veya raporlamalarda ortaya çıkacak sonuç farklılıkları söz konusu olacak ve hatta bu doğrultuda yeni istatistiksel seriler üretmek zorunda kalınacaktır.

b) Resmi, özel, ticari kurum ve kuruluşlarda YTL 'ye geçiş için yapılacak düzenlemeler yeni maliyetler oluşturacaktır (Yazılım Programları, Elektronik makineler, Basılı Evraklar, Personel eğitimleri vb.)

c) Bu düzenleme ile satın alma gücü yüksek olan para birimleri tedavüle sürülmüş olacaktır. Bu durum, kayıt dışı ekonomiyi adeta tetikleme etkisi yapacaktır.

d) YTL 'den dolayı tedavüle yeni bir para birimi sürmek ülke ekonomisine önemli bir maliyet oluşturacaktır.

e) Geçmiş dönemlere ait hazırlanmış raporların yorumlanması ve veri olarak kullanılması yetersiz olacaktır.

f) YTL ve YKR diğer para birimlerine dönüştürürken karmaşa yaşanacaktır.

h) Bireyde psikolojik etki yaratarak harcamalar artacak, Bu da enflasyonist bir baskı oluşturacaktır.

4. SONUÇ

1975'li yıllardan itibaren yönetimler ülke gerçeklerini görmezden gelerek popülist siyaset yaparak ülke ekonomisinde istikrarsızlık yaratmış, bunun sonucu olarak enflasyon oranlarındaki artış Türkiye'yi parasında en fazla sıfır olan bir ülke durumuna getirmiştir.

Bu durum uluslararası alanda ülkemize olan güvenini sarsmış ve yüksek kronik enflasyonla beraber kamu açıklarını arttırmıştır. Yani kamu açıkları enflasyonu körüklemiştir. TL' nin iç ve dış piyasalarda değerinin sürekli erimesi bol sıfırlı paranın tedavüle sürülmesini sağlamıştır.

TL'deki bol sıfırların atılması tartışması 1983 yılından itibaren bugüne kadar değişik dönemlerde yönetimlerce gündeme getirilmiş olup ancak, 5083 sayılı kanunla 31.01.2004 tarih ve 25363 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 01.01.2005 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Bol sıfırlı dönemlerin tekrarlanmaması için geçmişten dersler çıkarılmalı ve ülke gerçekleri göz önünde bulundurularak popülist olmayan iyi bir ekonomi yönetimi ile başarıya ulaşacaktır.

01.01.2005 tarihinden itibaren başlayacak, YTL uygulamasının başarılı olması için her kesim görevini çok iyi bilmelidir. Bu konuda her ne kadar tebliğler, sirküler, meslek yayınları, dergiler, makaleler yayınlanmış olsa da bu konunun eğitiminin şart olduğunu bilmekteyiz. Biz muhasebe meslek örgütü olarak meslektaşlarımızı eğitime noktasında gerekli çalışmalarını başlatmış bulunmaktayız.

Ayrıca Muhasebe modülleri yazılımı üreten firmalar yazılımlarını YTL 'ye göre hazırlamalı, mükellefler ödeme kaydedici cihazlarını ayarlatmalı veya yenilemeli, ayrıca kurumlar kendi içinde çalışanlara geçiş sürecinde yardımcı olacak yardım masasını oluşturmalarıdır.

Bu uygulama, muhasebe meslek mensuplarına önemli sorumluluklar yükleyecektir. Bu sorumlulukların yerine getirilmesi ise muhasebe meslek örgütlerimiz tarafından düzenlenecek eğitim programları ile aşılabilecektir.

5. YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ❑ 13 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği
- ❑ Can Vecdi A. "Paradan altı sıfır atılmasının doğuracağı olası muhasebe sorunlarına ilişkin bazı öneriler" İSMMM Yayın Organı Nisan, Mayıs, Haziran Mali Çözüm Dergisi 67
- ❑ Emiral F. "6.0 (Altı Sıfır) Mart 2004 Activetine Dergisi
- ❑ Resmi Gazete (2004) 31.01.2004 Tarih ve 25363 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 28.01.2004 Tarih ve 5083 Sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Para Birimi Hakkında Kanun"
- ❑ Serdengeçti, S. (2004) "Türk Parasından Sıfır Atılması; Başkan Serdengeçti'nin YTL'na ilişkin surumu. 10.02.2004, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası: Ankara
- ❑ Şen, H. Keskin A. "TL'den sıfır atılması ve yeni TL" Mayıs Haziran 2004 Activetine Dergisi
- ❑ www.die.gov.tr
- ❑ www.ytl.gen.tr